

Antropocoğrafya ve Göç*

Çev. Gul Khanys Arystanova

St. Petersburg Üniv., **Prof. Dr. Viktor V. Bocharov****

İnsan toplulukları ve kültürleri tarihine ilişkin etnolojik ve antropolojik çalışmalar, sosyal disiplinler içinde geç bir dönemde ortaya çıkmasına rağmen, kısa zaman içinde önemli bir çalışma alanı haline gelmiştir. Özellikle, dünya egemenliğini öngören Batı ülkeleri için bir ön “keşif kolu” görevi üstlenen bu disiplinler, 19.yy’dan itibaren etnik ve kültürel çalışmalarda yaptığı hamlelerle, değişik kuramlar üretmişlerdir. Bu makalede coğrafi antropolojinin kurucularından Friedrich Ratzel ve onun takipçisi Leo Frobenius’un antropolojide kuramsal yaklaşımları incelenmektedir.

Anahtar Kelimeler

Antropocoğrafya, Kültürel Morfoloji, Göç, Coğrafi Determinizm

Burjuva liberallerini korkutan Paris Komün’ünden sonra Avrupa’nın değişimine denk gelen evrimciliğin çöküşü; evrensel yasalardan, yerellik ve özgüllüğe (burada yine Orta ve Doğu Avrupa’daki ulusal meseleler: Rusya, Balkanlar, Avusturya-Macaristan, vb.), ilerlemeden, tarihsel döngülere kadar araştırma sonuçlarının yeniden yönlendirilmesine katkı sağlamıştır.

Yerel Kültürlerde Konsantrasyon ve Baş Ağrıları

Herder’den gelen milli romantik gelenek, Almanya ve Rusya’da (halk ruhu ve atadan miras ebedi topraklar) oldukça güçlüydü.

Fizikî antropoloji ve ırkî karşılaştırmalar, ilim adamlarını antropojenezi (insanlığın kökeni) yeniden inşa etme amacıyla değil, etnogenezin (halkların çıkış kökeni) meseleleriyle uğraştırırken; biyologlar, genellikle antropolojik çalışmalara yönelmişlerdi.

Bu yoldan olmak üzere Almanya’da antropoloji ilminin öncüsü, fizikî olduğu kadar, aynı zamanda kültürel antropoloji de dâhil olmak üzere, Berlin Antropoloji Derneği’ni kuran en büyük patolog Rudolf Virchow’a aittir (1821 - 1902). Onun kültürel malzemeler karşındaki tutumu, doğal-bilimsel yöntemle-

* данный текст является фрагментом из цикла лекций по культурной антропологии, который читается В.В. Бочаров на восточном факультете СПбГУ

** Бочаров Виктор Владимирович, доктор исторических наук, профессор, Санкт-Петербургский Государственный университет, восточный факультет.

rin destekçisi olarak, tıpla hemen hemen aynıydı. Ona göre:

1- Halkın kendi içindeki ruh, geçici bir şey olup, halkın ruhu kültürel malzemelerde tezahür ettiği ölçüde gerçektir.

2- Her kültür, diğer bir kültürden gelir. Kültür dünyasında kalıtım esastır ve tamamen yeni bir şey yoktur.

3- Belirli bir kültürün hayatı özerktir ve evrensel yasaları yoktur.

4- Dünya kültürü diye bir şey yoktur, etnografik veya arkeolojik materyaller ayrı kültürlerden oluşur.

5- Her sorunu, ayrı bir kültürün sorunu olarak çözümlemek gerekir.

Rudolf Virchow, değişik yerlerden müzelerde toplanan eksponatları, materyalleri kategorilerine göre değil, bütün etnik kültürlere göre yâni, birbirlerinden farklı halkların kültürlerine göre sınıflandırılması gerektiğini söylüyordu. Dolayısıyla, kültürlerde Virchow'u ilgilendiren yan, öncelikle süreklilik ve bölgesel dağılım konularıydı. Bu haliyle Virchow'un 1860'lardan itibaren yüzyılın sonuna kadar, Almanya, Orta ve Doğu Avrupa antropolojisi ve arkeolojisi üzerindeki etkisi oldukça büyüktür. O, bölge ve etnik köken fikirleri saplantısıyla bütün Orta ve Doğu Avrupa antropolojisinin kuruluşunda yer alır.

Ratzel'in Antropocoğrafyası

Friedrich Ratzel (1844-1904) 60'lı yılların sonlarından itibaren antropologların kültürel malzemelerin coğrafi yönlerine dönüşünde etkili isimlerden biri olarak çıkar karşımıza. Çıktığı seyahatlerde Macaristan'nın Alman yerleşim bölgeleriyle, Çin'in ABD'ye göçüne dair yaptığı araştırmaları onun tez çalışması olur.

Beşeri coğrafyanın kurucu babalarından olarak kabul edilen Ratzel, genele şamil en ünlü eseri "Antropocoğrafya" (1882-1891) olmakla

birlikte, daha ziyade "Siyasi Coğrafya" (1897) ile "Dünya ve İnsanlar" (1901) eseriyle tanınır.

F. Ratzel coğrafi determinizm doğrultusunda, doğal çevrenin milletlerin hayatı ve kültürleriyle halklar arasındaki ilişkiler üzerindeki etkisini üzerine yaptığı çalışmalarda, aşırı bir coğrafi determinizme kaçmadan ve coğrafi faktöre özel bir rol vermeden, insan üzerinde doğal çevrenin etkisini inceler. Bu yoldaki fikirlerinin gidişatı, evrim karşıtı yönde ilerlerler. Ömrünün sonlarına doğru dini görüşlere geri dönen Ratzel, Darwin'in öğretilerine "varoluş mücadelesinde en uygun olan düz hipotez" adını verir. Çalışmalarında genel olarak halklar arasındaki farklılıklara dikkat çeken Ratzel, bölgesel coğrafyanın da öncülerinden olur.

Ratzel, gözlemlerinde beşeri ilişkiler ve etkileşimler (yer değiştirme, fethetme, karıştırma, takas etme) arasındaki farklılıkların zamanla kademeli olarak kaybolduğunu belirterek, antropocoğrafyada özellikle halklar ve kültürleri arasındaki ilişkilerin kesin olarak incelenmesinin temelleri atar.

O, etnografyayı halk bilimini tarihin bir parçası olarak kabul ederek; "Etnolojinin zamanla tarihe dönüşeceğini ve onun gelişiminin hedefinin tarih" olduğunu, buna karşılık; herhangi bir etnik grubun, tarihin, ilişkinin ve yer değiştirmenin (göç) v.b. neticesi olarak; "antropolojinin, tarih ya da hiçbir şey" olduğunu ifade eder.

F. Ratzel, ilkel insanda doğanın bir parçasını değil, doğası tarafından bastırılmış bir kültüre sahip birleşik bir insanı görür. En gelişmiş insan bile ateş, aletler ve silahlara sahiptir. Bu haliyle, kültürü olmayan bir insandan bahsetmek mümkün değildir: "Kültür asla homojen bir bütünlük olmayıp, yabancı ve kalıtsal kültür unsurların karışmasıyla gevşek bir biçimde birbirlerine bağlıdır... Dilin, inançların, geleneklerin, fikirleri ve bunların tamamından önemli olan ulusal ya da popüler bilinç olarak

adlandırılan unsurların bütünlüğü (ortaklığı), bütün bunları sadece birbirinden farklı şeyler üzerine atılan, onu örten veya tesviye eden, ayarlayan kıyafetlerdir” (F. Ratzel 1882: 468).

Ratzel, izole edilmiş etnoğrafik fenomenleri incelerken, bu fenomenlere “etnografik nesneler” adını verir. Bu etnografik nesneleri, halklar arasındaki tarihsel bağların delili olarak kültürler arasında ilişki belirtirleri olarak kabûl eder. Bu açıdan bakıldığında; “Etnografik nesneler, düşüncenin içine alındığı biçimdir. Konunun düşünce yanı, farklı yerlerde farklı biçimlerde somutlaşır, ancak manevi kültür olgusunun yayılmasıyla daha çok değişir”. Bu nedenle, onun için en önemlisi, maddi kültür fenomenleri değildir, aslında onun etnografik nesneleridir.

Ratzel için saf bir ırk söz konusu değildir. Bütün halklar ırkı olarak birbirine karışmış olmakla birlikte “Dil”, ırktan daha çok uzun ömürlüdür (sürdürülebilir) Fakat, yine de dil bile zaman içinde karışmaya mahkûmdur. Sürdürülebilir olan, sadece maddi kültürdür: “Halklar yarattıkları nesnelerden daha değişkendir. Halk değişir fakat, nesne olduğu gibi kalır”. Bu sebeple, “Etnografik nesnelerin coğrafi dağılımı, halkların kökeni ve dağılımını gösterdiğinden, halkların tarihi için büyük önem taşır”. Bir şeyin etnografik bir malzeme konusu olarak ne olduğunu bilmek Ratzel’e göre, daha çok belirli bir halkla olan yakından ilişkilidir.

F. Ratzel, “halklar arasındaki en yakın ilişkiyi onun silahları, araçları, mücevherleri, vb. şeylerin onlara “etnik bir karakter” kazandırdığını ileriye sürer. Herder, insanların araç gereçleriyle, geleneklerinin yakın ilişki içinde olduğunu söylerken, Ratzel bunu materyallerde ispatını görür: “Etnografik nesneler halkın mührünü taşır, bu yüzden bunların coğrafi olarak dağılışı, halkın dağılıma alanını veya en azından bağlarını gösterir. Maddi malzemelerin coğrafi dağılımı, halkın dağılımına tekabül eder”. Böylece “kültürel çevreler” veya “kültürel

bölgeler” fikri ortaya çıkar. Bir “kültürel çevre”, bir halkın ya da en azından ilişkilerinin yayılmasını gösteren, aynı bölgeyi kapsayan, aynı derecede ortak nesneler topluluğudur. Daha sonraları, bu başvuruda “kültürel çevre” terimi, “etnografik kültür” (arkeolojide “arkeolojik kültür”) terimini yerini alır. F. Ratzel bu “kültürel çevreler” kavramını, Afrika fiyonkları çalışmasında sunar (1891).

Etnografik nesnelerin benzerliğine ilişkin olarak işaretlenen kültürel ilişkilerin yorumlanmasında Ratzel, ithal, etki vb. gibi çeşitli ihtimalleri dikkate almasına rağmen, göçe özel bir önem atfederek, şöyle izah eder: “... antropocoğrafyanın temel hükümleri olarak etnografik nesnelerin yayılmasının özellikle insanın ruhunda form fikrinin tohumu olarak ancak insan vasıtasıyla onunla, onun yanında, onunla birlikte gerçekleşir. Etnografik bir unsur ancak, taşıyıcısıyla birlikte hareket eder”. Burada önemli bir yorum yaparak; farklı nesne kategorileri, farklı şekillerde hareket eder. Sözün gelişi mücevherler, kıyafetler, uyuşturucular insanlar arasında kolayca ödünç alınıp verilerek, yer değiştirelebildiğinden, göç olgusunu gösterilmeyebilir, ancak bir nakiye aracına ait koşum takımları ve metal eşyalar taşıyıcısıyla (göç eden) birlikte hareket ettiğini söyler.

İlk durumdaki kültürel ilişkilerde, kültürün bireysel kültür unsurlarının hareketi vardır. Bunlar birbirlerinden ve bütün kültür unsurlarından bağımsız olarak hareket edebilirler. Bu iletim, transfer, etki ve ödünç alma biçiminde gerçekleşirken, ikinci durumda, “topyekun bir halkın kültürel mirasının” nakli söz konusu olup, bu “göç”tür.

İletim için etnografik araştırmalarda da bir yer vardır: “Bizler kan akrabası olan kabile akrabalıklarını, sadece dış ilişkilere dayanabilen etnografik akrabalıklarla karşılaştırırız” (Ibid., 1912: 393). Süreklilik veya göç, akrabalığa yol

açar, iletim ise etnografik akrabalık, aktarımları belirler.

Ratzel, etnografik akrabalıkların kökenine ilişkin iki görüş olduğunu ileri sürer: Bunlardan birincisi, benzer olayların insan doğasındaki benzerliklerden bağımsız olarak ortaya çıktığı yakınsamadır (Ratzel bunu psikolojik bir yön (alan) olarak adlandırır). İkincisi, dağılımın bir merkezden geldiğidir (coğrafi bir yön olarak adlandırır). Kendisi ikinciye bağlı kalmıştır.

Ratzel analizinde; verisiz, soyut kültürel fenomenlerin yakınsak olma ihtimali olmadığını, ancak nesnenin pratik kullanımla ilgili (taş, balta, kazma) ne kadar fazla ilişkili olursa, bağımsız bir oluşum ihtimalinin o kadar fazla olduğunu ileri sürer. Bunun yanında, belirli bir etnografik özgülüğün damgasının olduğu yerlerde ödünç alma aranırken, üretim unsurlarının bunlara nerelerde ihtiyaç duyulduğunda bağımsız olarak ortaya çıkar. Basit ve spesifik olmayan nesnelerin benzerliğiyle yakınsama mümkündür, karmaşık tasarımların, karmaşık süs unsurlarının (bezemelerin) benzerliği ile akrabalık benzerliğini tahmin etmek zordur.

Her ne kadar Ratzel prensip olarak bağımsız oluşum ihtimalini gözönüne alsada, bununla ilgili olarak ona çok az yer verir. F. Ratzel, bu veya diğer (belirli) bir kültürdeki yeni bileşenleri açıklamanın bütün ihtimalleri, göçler ve yayılma teorisiyle açıklarken; temelde yeni olan bir şeyin görünümünü (İnsanlık Tarihi'nde, 1886), hâтта basit icatları uygunlaştırmamanın bile gerekli olduğu konusunda uyarmalıyız" önerisinde bulunur. Zira, ona göre tamamen "yeni bir icat yok"tur. Her şey başlangıçta verilidir ve sadece hareket eder (hamle). Etkileşimi belli bir yöne yönlendiren herhangi bir yasa, Ratzel için "çok kaprisli" gruplar arasında temalar görünmez.

F. Ratzel, kültürlerin kökeni sorusunu gündeme hiç getirmeyip, o yalnızca kültürlerin ha-

reketleri ve çevresel değişimlerin etkisiyle ilgilendirir. Göç süreçlerindeki temel değişikliği esas alır. Bu haliyle o, kültürel antropolojide göçmenliğin kurucusu olarak kabûl edilir. Daha sonraları bu göçmenlik konusu, arkeolojide (Cossinna) ön plana çıktığında; "Göç teorisi-nin, dünya tarihinin temel teorisi" olarak kabul edilir.

Bir ülke sayısal olarak büyüdüğünde, iç hareketlilik kendi içinde yoğunlaşır, büyüme iç kaynakların kapasitesini aştığında ise, onu göç genişlemesine doğru iter. Bu sebeple nüfusun büyüklüğü, kültürel tarihin akışını belirler. Böylece F. Ratzel, coğrafi determinizm yerine, demografik yapıya bağlı kalır.

Frobenius'un "Kültürel Morfolojisi"

Leo Frobenius (1873 - 1938) (Batı Afrika Kültür Dairesi, 1897), Ratzel'in takipçisi olarak "kültürel çevre" kavramını kullanır. Frobenius, etnografik nesnelerin yayılımını açıklamak için her zaman göçe ihtiyaç olmadığına, ancak etkilerinin de olabileceğine inanır. 1898'de ünlü eserleri "Afrika Gizli Birlikleri ve Maskeleri" ve "Afrika Kültürlerinin Kökeni"ni yayınlar. F. Ratzel'in öğretilerini sürdüren ve geliştiren Frobenius, bireysel konulara ve tarihe odaklanmayı fazla dikkâte almaz.

Kültürleri bir bütün organik varlık olarak algılayan Frobenius, Tabiat Bilimi yöntemiyle kültürlerin araştırılması gerektiğini ileri sürer. Kültür, tarihsel değil, tabiat bilimleri yasalarına uymaktadır: "Her kültürün canlı organizma olarak geliştiğini, dolayısıyla doğumdan, çocukluktan, yetişkinlikten ve yaşlılıktan geçtiğini ve nihayet öldüğünü kabul ediyorum" (1898) der. "Kültürler, canlı varlıklardır" (1898). Herhangi bir organizma gibi, kültür de beslenmeye ihtiyaç duyar, onun gıdası avlanma, balıkçılık, sığır yetiştiriciliği, tarım gibi insanların ekonomik faaliyetleridir.

Kültürün de tıpkı bir organizma gibi gelişiminin farklı olacağı yeni topraklara nakledilebileceğini ileri sürer. Kültürlerin organizmalara benzemesini Danilevsky, Spengler v.b. ve Gumilyev'e kadar takip etmemiz mümkündür. (Kültür, bireysel unsurları ancak bütün kültürler hakkında bir fikir edinerek anlaşılabilir organizmadır).

Frobenius'a göre kültürler, insanlar tarafından yaratılmamıştır. İnsan, yaratıcısından ziyade, bir kültürün eseridir. "Kültürün bütün gelişim evreleri, insandan gerçek bağımsızlığıyla kendini gösterir. Kültür, insan ve halk olmadan da kendi başına büyür" (1898) "tuhaf düşünce" (Tokarev).

O kişiliğin tarihteki rolüne inanmaz. Yüksek derecede bireyselleşmiş kültürümüzde bile, Frobenius'a göre bu rol önemsizdir. Makedonlu İskender ve Napolyon İmparatorlukları birikmiş "genişleme gücü"nden yaratılmışlar ve çabucak dağılmışlardır. Fakat asıl mesele, bireylerin tarih içinde hareket etmeleri, halkların kültür oluşturmaları değil, aksine, kültürlerin bireylerin önünde ve bireylerin üzerinde organizma olarak var olması ve bireylerin doğasını ve kaderini belirlemesidir (Kader - Surkov !!). "Kültürü oluşturan insan değil, insanı oluşturan kültürdür". Frobenius'un organizması, uzaktan Durkheim sosyolojisiyle ilgilidir.

Frobenius, kültürler nasıl doğar sorusuna olan cevabını; "Kültürden kültür, bir hücreden hücre gibi," Virchow'dan almıştır. Ancak Frobenius buna kültürün doğuşunun doğal koşullara bağlı olduğunu ekler (Bu coğrafi determinizmdir). Yeni bir kültür, önceki bazı kültürlerin (değişmiş çevre şartlarının etkisi altında) yavruları olarak değil, aynı zamanda eski kültürlerin teması ve etkileşimlerinden, farklı kültürlerin kültürel materyallerinin karışımından (ve canlı organizmaların birkaç ataya sahip olmasıyla) doğabilir. Kültürlerin kökeni hakkında ilişkin bu fikir, birleşimcilik olarak tanımlanabilir.

Frobenius, Ratzel gibi iki kültürel hareket biçimini tanıtır: 1- transfer, iletim ve aktarım ve 2- insanların yer değiştirmesi ve hareketleri. Ratzel gibi, Frobenius da göç olgusunu karışımında bir öncelik olduğuna inanırlar. Zira kültür, insan olmadan hareket edemez, "Kültürün bacakları yoktur", kültür insanın kendisini taşımasını sağlar. Bazı kültür öğelerini aktarırken bile, bazı insanlar hareket etmeli ki, diğer insanlarla iletişim kurabilsinler. Bu sebeple, sadece büyük topluluklar, bütün kültürü yeni bir yere aktarabilirler.

Kültürel unsurların yaygınlığı ve hareketlerini izlemek için Frobenius etnografyada kartografik metodu kullanır. Bu yöntemle Afrika'daki "etnografik nesnelerin" gruplandırılmasını büyük kompleksler halinde tanımlayarak, aile bağları ve ilişkileri açıklar. Afrika'nın kültürel mirasını her biri çoğunlukla maddi olan birçok işaretle karakterize eden kültürel bölgelere (kültürel çevreler) ayırır. Bu beş bölgeden ibarettir:

1- Kongo ve Gine'yi kapsayan "Batı Afrika kültürel çevresi". Bu çevre, üçgen çatıya sahip, dikdörtgen evler, bitkisel yaylara sahip bir yay, bir hasır kalkan, çok telli müzik aletleri, kum saati şeklindeki bir davul ve bir maske ile karakterize edilir. Bu çevre Yeni Gine kültürüne ve diğer Melanesia adaları kültürüne çok yakındır. Bu nedenle Frobenius, bu çevrenin asıl odağının Güneydoğu Asya olduğuna karar verir - Malezya-Nijeryalı kültürünün kökeni buraya dayanır.

2- Kuzey ve kuzeydoğu Afrika'da yaygın olan ve Hindistan'a dayanan erken dönem "Hint" çevresi.

3- Sadece Kuzey Afrika'da yüzeysel olarak yayılan "Semitik" çevre. Bu daha geç döneme ait bir çevredir.

4- Nijeryalı çevre. Afrika'da her yerde özellikle Güney Afrika'da yaygındır. Bu çevre, hep-

sinden eski ve ilkel olan Afrika'daki sadece Afrikayı değil, Avustralya ve Okyanusya'da da yaygın olan çevredir. Afrika'da bu kültür sadece enkaz haliyle yaşamaktadır.

5- "Afrika kültürel çevresi", yeni bir fenomendir. Bu fenomen "Malay-Nigrit" ve Asya (Hint) ile, eski "Nigrit" kültürünün karışımından doğmuş ve Afrika'ya özgüdür. Afrika'nın deri kalkanı, mızrak ucunun şeklini tekrarlayan bir bıçak, müzikal bir yay, silindirik bir kulübe vb. bunu karakterize eder.

1904'ten 1932'ye kadar Frobenius, Afrika'ya 12 etnografik sefer düzenler. Afrika'nın etnografik atlasını hazırlayıp, dünyanın değişik yerlerinden topladığı mitler ve masalları 12 ciltlik bir eser olarak yayınlar.

Diğer taraftan "Tabiat bilimi" kültür teorisini geliştirmeye devam ederek, özellikle kültürlerin organizmalarla olan benzerliği fikrini geliştirilmeye yönelir. "Anatomi ve fizyoloji" arasında ayırma giden "Kültür morfolojisi" kavramını geliştirerek, teorisine daha soyut ve daha mistik formlar ekler.

Kültürler canlı organizmalar olduklarından, içlerinde cinsiyet farklılıklarını ortaya çıkarması doğaldır. Erkek kültürü ve kadın kültürü vardır. Örneğin, Afrika'daki Telurik kültürler (Latin, Tellus "toprak") erildir, bunlar Etiyopyalı ataerkil kültürler olup, içlerindeki her şey dikeydir, yerden yukarıya doğru büyür: kazıklar üzerine yapılmış konutlar, bacaklı bir yatak vs. Kozmik kültürler ise kadınsıdır (Yunanlılardan. Chthon "toprak", "yer"), bunlar Hamitlerin anaerkil göçebe kültürleri olup, burada dünyaya girme arzusu hüküm sürer, her şey derinleşmiştir: yeraltı konutları, tahıl depoları, yer üstü fırınları, ruhların yeraltı dünyası hakkındaki düşünceler, v.b.

Bu farklılık, zihinsel özelliklere de yansır: Telurik kültüründe, bir kişi yaş sınıflandırılmasında daha yüksek seviyelere çıkarken, kozmikte kültürde; gizemli deneyimler ve sırlara dalar. "Kültürlerin varlığı, buz çağından başlayarak sonsuza dek değişmezdir."

Frobenius, daha sonra kültürü Doğu ve Batı olarak ikiye bölerek, iki kültüre ait bu teoriyi bütün dünyaya yayar. Doğu; kozmiktir, ona "mağara hissi" veren durgunluk, kader fikri ile karakterize edilirken, Batı; kişilik ve özgürlük düşüncesiyle, dinamiktir.

Her kültür, kendine özgü bir ruha sahiptir. Frobenius, ona Yunanca "Paideum" (eğitim) der. Kültürlerin ruhlarının doğa bilimleri iddialarıyla Herder; halkın ruhunun geleneğine bağlı kaldığını gösterirken, Paideum; sanatın başlangıcı, kültürü yaratan yaratıcı bir ilkedir.

Nazi Almanyası 60 yaşındaki bu bilim adamını desteklerken, Frobenius, demokrasinin çöküşü ve entelektüalizmi reddeden yeni yapıların inşa edilmesinin halkın iradesi ve "halkın ruhunu", "paydeymi" yansıttığını yazıyordu.

Alman mistik maneviyatı, Batı-Fransız rasyonelliğine, İngiliz gerçekçiliğine, Amerikan materyalizmine karşı çıktıklarında, Almanya ve Rusya için Marksizm ve Darwinizm-yabancı tanrılardı.

Frobenius'un etkisi, Oswald Spengler'de ve Amerikalı Francis Yoki'de (1917 - 1960) oldukça hissedilir. Yoki, "İmperia" (İmparatorluk, 1948) adlı eserinde, her kültürün kendine has bir ruhu olduğunu, hayatın evrelerini ve öleceğini yazar. Kültürlerin ardında ırkları gören Yoki, 1937'de Stalinist terörle, Hitler'i II. Dünya Savaşı'nın kahramanı olduğunu da onaylar.